

74.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA PARRANDA
TUXUMLARINI INKUBATSIYALASH
FANI BO'YICHA

SILLABUS

Magistratura mutaxassisligi uchun

Bilim sohasi:	800000	- Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000	- Qishloq xo'jaligi
Mutaxassislik:	70810801	- Parrandachilik

Samarqand – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Zooinjeneriya fakulteti
70810801– Parrandachilik mutaxassislighi

Fan nomi:	<i>Innovatsion texnologiyalar asosida parranda tuxumlarini inkubatsiyalash</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	ITAPT11108
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	240
Ma'ruza	50
Amaliy mashg'ulotlar	70
Laboratoriya mashg'ulotlari	–
Seminar	–
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	8
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Magistrantlarga talabalarda qishloq xo'jalik parranda tuxumlarini inkubatsiyalash va embriologiyasi sohalarining rivojlanishi, qishloq xo'jalik parrandalarni zotlaridan, tizimlaridan inkubatsiyaga yaroqli otalangan, nasldor tuxum olish, sifatini baholash va zamonaviy inkubatorlarda tuxumlarni inkubatsiyalash texnologiyasini, embrionni rivojlanishi davrlarini, ta'sir etuvchi omillarini oldini olish yuzasidan nazariy va amaliy bilimlar yig'indisi bilan qurollantirib, ularga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Hayvonlar fiziologiyasi
	Biologiya
	Hayvonlar genetikasi
	Qishloq xo'jalik hayvonlarini urchitish

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Qishloq xo'jalik parranda tuxumlarini inkubatsiyalashni bilishlari kerak;
TN2	Qishloq xo'jalik parrandalarni zotlaridan, tizimlaridan inkubatsiyaga yaroqli otalangan, nasldor tuxum olish bilishlari lozim;
TN3	Otalangan, nasldor tuxum olish, sifatini baholashni bilishlari kerak;
TN4	Zamonaviy inkubatorlarda tuxumlarni inkubatsiyalash texnologiyasini, bilishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Embrionni rivojlanishi davrlarini va rivojlanayotgan organizimdagi meyyordagi o'zgarishlarni aniqlay oladi;
TN6	Embrionni rivojlanishi davrlarini, ta'sir etuvchi omillarini oldini olish yuzasidan nazariy va amaliy bilimlar farqlay oladi;
TN7	Nazariy va amaliy bilimlar yig'indisi bilan qurollantirib, ularga mos bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirib baho bera oladi;
TN8	Umumiy galadagi parrandalarning fe'l-atvoriga qarab ularni boshqarishni biladi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Respublikada olib borilayotgan iqtisodiy islohotlarni parrandachilikni va parranda tuxumini ikubatsiyalashdagi o'rni va ahamiyati
M2	Ikubatsiyaga yaroqli tuxum ishlab chiqarish rejasini tuzish.
M3	Ikubatsiyaga yaroqli nasli tuxum ishlab chiqarish.
M4	Tovuqlar embrionlarini rivojlanishi.
M5	Qishloq xo'jalik parrandalarni embrionlarini rivojlanishi.
M6	Inkubatoriada texnologik jarayonlar.
M7	Inkubatoriada texnologik jarayonlarni nazorat qilish.
M8	Inkubatorlar
M9	Inkubatorlar va tuxumlarni inkubatsiyalashda foydalanish
M10	Tuxumlarni ikubatsiyalash sexida texnologik jarayonlar
M11	Tuxumlarni saralash sexida texnologik jarayonlar
M12	Tuxumlarni ikubatsiyalash davomida birinchi biologik nazorat
M13	Tuxumlarni ikubatsiyalash davomida oxirgi biologik nazorat
M14	Tuxum yo'nalishidagi qishloq xo'jalik parrandalarni tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
M15	Go'sht yo'nalishidagi qishloq xo'jalik parrandalarni tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
M16	Go'sht yo'nalishidagi o'rdak tuxumlarini ikubatsiyalash
M17	Tuxum yo'nalishidagi o'rdak tuxumlarini ikubatsiyalash

M18	Go'sht yo'nalishidagi g'oz tuxumlarini ikubatsiyalash
M19	Tuxum yo'nalishidagi g'oz tuxumlarini ikubatsiyalash
M20	Kurka tuxumlarini ikubatsiyalash
M21	Sessarka tuxumlarini ikubatsiyalash
M22	Go'sht yo'nalishidagi sessarka tuxumlarini ikubatsiyalash
M23	Bedona tuxumlarini ikubatsiyalash
M24	Go'sht yo'nalishidagi bedona tuxumlarini ikubatsiyalash
M25	Tuyaqush tuxumlarini ikubatsiyalash
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Qishloq xo'jalik parrandalarini ko'payish a'zosining tuzilishi
A2	Qishloq xo'jalik parrandalarini ko'payish fizalogiyasi
A3	Tuxum hosil bo'lishi va muddatlari
A4	Qishloq xo'jalik parrandalarining tuxumlari tavsifi
A5	Tuxumlarning morfologik tuzilishi
A6	Tuxumlarning kimyoviy tarkibi
A7	Parrandalar tuxumlarini ikubatsiyalanish xususiyatlari
A8	Jinsiy to'qimalarni falikulani shakllanishi hosil bo'lishi va rivojlanishi
A9	Murtakning rivojlanishi davrlari va ichki a'zolarini shakllanishi
A10	Parranda embrionini rivojlanishida modda almashinuvi va nafas olishi
A11	Qishloq xo'jalik parrandalarini embrionlarini rivojlanishi xususiyatlari
A12	Qishloq xo'jalik parrandalarini embrionlarini rivojlanishi davomiyligi, joylashishi va harakati
A13	Tuxumlarni ikubatsiyalash tartibi
A14	Tuxumlarni sun'iy ikubatsiyalashda tashqi muhitni ta'siri
A15	Tuxumlarni sovitish, isitish, issiqlik chiqarish va gaz almashinuvi
A16	Tuxumlarni ikubatsiyalash sexida texnologik jarayonlar
A17	Qishloq xo'jalik parrandalarini tuxumlarini ikubatsiyalash
A18	Tuxumlarni ikubatsiyalashda biologik nazorat o'tkazish
A19	Tuxumlarni ikubatsiyalashga tayyorlash va ikubatsiyalash tartibi
A20	Parranda embrionining me'yorida va g'ayritabiiy rivojlanish belgilari
A21	Qishloq xo'jaligi parrandalar tuxumlaridan nuqsonli jo'jalarni chiqishi
A22	Bir kunlik jo'jalarni sifatlash va jinslarga ajratish
A23	Tuxum yo'nalishidagi o'rdak tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A24	Go'sht yo'nalishidagi o'rdak tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A25	Tuxum yo'nalishidagi g'oz tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A26	Go'sht yo'nalishidagi g'oz tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A27	Tuxum yo'nalishidagi sesarka tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A28	Go'sht yo'nalishidagi sesarka tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	Yu.A. Ermatov - SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrası biologiya fanlari nomzodi, dotsent. D.M. Ibragimov - SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrası assistenti.
E-mail:	ermatovyusupbek@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Xususiy zootexniya" kafedrası
Taqrizchilar:	1. Sh.K.Amirov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Oziq – ovqat xavfsizligi va texnologiyasi" kafedrası professori q.x.f.n. 2. A.X.Xatamov- Qorako'lichilik va cho'l ekologiyasi ilmiy tadqiqot institutining ilmiy ishlar bo'yich direktor o'rinbosari, q.x.f.f.d. (PhD), katta ilmiy xodimi

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2024 yil 29 avgustdagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Xususiy zootexniya" kafedrasining 2024 yil ____ avgustdagi ____ sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

R. Ro'ziqulov

Fakultet dekani

O.Boymatov

Kafedra mudiri

O.Maxmadiyarov

Tuzuvchilar

Yu. Ermatov

D.Ibragimov

A29	Tuxum yo'nalishidagi bedana tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A30	Go'sht yo'nalishidagi bedana tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A31	Go'sht yo'nalishidagi kurka tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A32	Tuxum yo'nalishidagi kurka tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A33	Dekarativ qushlarning tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A34	Qirg'ovul tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari
A35	Tuyaqush tuxumlarini ikubatsiyalash xususiyatlari

Mustaqil ta'lim (MT)

1.	Qishloq xo'jalik parrandalarini tuxumlarini ikubatsiyalash holati va istiqbollari	8 soat
2.	Qishloq xo'jalik parrandalarini tuxumlarini tavsifi	8 soat
3.	Parrandalarni ota – onalik galasidan nasldor tuxumlar olish tartibi va ikubatsiya sexiga yetkazib berish.	8 soat
4.	Qishloq xo'jalik parrandalarini tuxumlarini ikubatsiyalashga tayyorlash	8 soat
5.	Inkubatorlar o'Ichagich – nazorat asboblari va tavsifi	8 soat
6.	Turli mulk shaklidagi parrandachilik xo'jaliklarida tuxumlarni ikubatsiyalash va ilg'or ish tajribalari	8 soat
7.	Inkubatorlarni ishlash tartibi, texnologik xarita	8 soat
8.	Parranda embrionlarini rivojlanishi va ta'sir qiluvchi omillar	8 soat
9.	Tuxumlarni ikubatsiyalash-dan oldin zarasizlantirish uslublari va ahamiyati	8 soat
10.	Bir kunlik jo'jalarni sifatleri, jinslarga ajratish usullari, xo'jalik ahamiyati	8 soat
11.	Jo'jalarni o'lish sabablari va oldini olish.	8 soat
12.	Turli turdagi qishloq xo'jalik parrandaridan ikubatsiyabop tuxum olish (g'oz, o'rdak, kurka, sessarka, bedona) tartibi.	8 soat
13.	Embrion nobud bo'lish sabablarini aniqlash va ularni oldini olish chora tadbirlarini belgilash.	8 soat
14.	Tuxumlarni ikubatsiyalashda biologik nazorat o'tkazish	8 soat
15.	Tuxumlarni ikubatsiyalashga tayyorlash va ikubatsiyalash tartibi	2 soat
16.	Parranda embrionining me'yorida va g'ayritabiiy rivojlanish belgilari	2 soat
17.	Bir kunlik jo'jalarni sifatlash va jinslarga ajratish	4 soat

Asosiy adabiyotlar

1.	Islomxo'jayev S.S., Boboyev K.X., G'ulomov K. «Parrandachilikdan amaliy mashg'ulotlar». Toshkent, O'zbekiston nashriyoti, 1996 yil.
----	---

2.	D.Scrivener "Popular Poultry breeds" Booshop 2014 England
3.	Сидоренко Л.И., Щербатов В.И. «Биология кур» Учебное пособие. Краснодар. Куб ГАУ 2016 г.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston" NMIU, 2017.
4.	Mirziyoyev Sh.M. "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son Farmoni. Toshkent, 2017.
5.	Mirziyoyev Sh.M. "Oliy ta'lim tizimini yanada rivojlantirish chora –tadbirlari to'g'risida" gi 2017 yil 20 apreldagi PQ-2909-sonli Qarori. Toshkent, 2017 yil.
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrda "O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli iqtisodiyot, elektron hukumat hamda axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5598-son Farmoni. (Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y., 06/18/5598/2313-son
7.	Wilson G. Pond, Fuller W. Bazer, and Bernard E. Rollin. Animal Welfare in Animal Agriculture (Husbandry, Stewardship, and Sustainability in Animal Production). Taylor & Francis Group. New York 2011 yae.
Axborot manbaalari	
1.	www. Ziyo.net.uz .
2.	www.veterinariya.medsinasi.uz
3.	www.sea@mail.net21.ru
4.	www.veterinary@actavis.ru

Magistrning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-xuquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;
- **b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **g) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:**
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.